

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladika a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna a JUDr. Oľgy Trnkovej v právnej veci žalobcov : 1/ F. T., bývajúci v L., 2/ H. T., bývajúca v L., obaja zastúpení JUDr. V. Z., advokátom v K., proti žalovanej : **Slovenská republika – 1/ O., K., 2/ S., B., 3/ L., š.p., N., o určenie, že žalobcovia sú dedičmi po poručiteľke J. M., rod. L., zomrelej X.**, vedenej na Okresnom súde Košice – okolie pod sp. zn. 8 C 47/2004, o dovolaní žalobcov 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. októbra 2007 sp. zn. 9 CoD 11/2007,

t a k t o :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice – okolie rozsudkom z 23. mája 2006 č.k. 8 C 47/2004-74 zamietol návrh žalobcov, ktorým sa domáhali určenia, že prichádzajú do úvahy ako dedičia v tretej skupine po poručiteľke J. M., rod. L., naposledy bytom v L., zomrelej X.. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol poukazujúc na deklaratórnu povahu rozhodnutia štátneho notárstva, uplynutie trojročnej premlčacej doby, v ktorej žalobcovia si neuplatnili svoje právo oprávneného dediča na vydanie dedičstva a v rámci pôvodného dedičského konania sa necítili byť ako dedičia a keďže na dedičstvo sa hľadá ako na celok s poukazom na ich vyjadrenia na

pojedenávaní, čo sa týka užívania nehnuteľnosti vtedy a teraz ako aj s poukazom na tú skutočnosť, že proti rozhodnutiu štátneho notárstva vydaného v pôvodnom konaní nepodali či už žiadny prípadne mimoriadny opravný prostriedok, bolo potrebné návrh žalobcov v celom rozsahu zamietnuť.

Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 29. októbra 2007 č.k. 9CoD 11/2007-136 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania. Samostatným výrokom pripustil vo veci dovolanie. V odôvodnení uviedol, že žalobcovia na podanie žaloby o určenie, že sú dedičmi po poručiťke J. M. boli odkázaní uznesením Okresného súdu Košice – okolie vydanom podľa § 175k ods. 2 O.s.p. v konaní o prejednanie dodatočne objaveného majetku po poručiťke J. M.. Žaloba podaná v zmysle § 175k ods. 2 O.s.p. nie je určovacou žalobou v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. ale je žalobou na určenie právnej skutočnosti, u ktorej naliehavý právny záujem vyplýva z právneho predpisu. Takáto žaloba preto nemôže byť zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, avšak podľa názoru odvolacieho súdu iba v tom prípade ak vo veci bol namieste postup podľa citovaného ustanovenia. V prejednávanej veci uznesenie v zmysle ustanovenia § 175k ods. 2 O.s.p. bolo vydané v konaní o prejednanie novoobjaveného majetku. Dôvodom dodatočného dedičského konania je neúplnosť skutkových podkladov týkajúcich sa len rozsahu poručiťovho majetku a dlhov, ktorá sa správnosti pôvodného rozhodnutia nedotýka. Konanie o dodatočnom prejednaní dedičstva nadväzuje na výsledky doterajšieho dedičského konania, vychádza z nich a v ničom do stavu nimi vytvoreného nezasahuje. V konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva je preto okruh účastníkov (s výnimkou prípadu, keď bolo pôvodné dedičské konanie zastavené pre nemajetnosť alebo odovzdanie nepatrného dedičstva tomu, kto sa postaral o pohreb) ten istý ako bol v pôvodnom konaní, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, ktorým sa konanie skončilo. Objavenie ďalšieho poručiťovho majetku nemôže byť totiž príležitosťou k tomu, aby ten, kto nevyužil alebo premeškal možnosť domáhať sa svojho práva v občianskom súdnom konaní cestou žaloby na vydanie dedičstva, dosiahol touto cestou uspokojenie svojho prípadného nároku na dedičstvo alebo jeho časť. V pôvodnom konaní o dedičstve po J. M., vedenom na Štátnom notárstve Košice – vidiek pod sp. zn. D 348/87 bolo dedičstvo potvrdené ako odúmrt' štátu, pretože H. T. a F. T. vyhlásili, že sa nebudú domáhať dedičského práva a dedičské právo zo zákona v tretej skupine si neuplatňujú (zápisnica z 28.8.1987, č.k. D 348/87-40). Vychádzajúc z názoru, že pri dodatočnom prejednaní dedičstva súd nemôže znova zisťovať okruh účastníkov, a teda ani postupovať

podľa § 175k ods. 2 O.s.p., žalobcovia v tejto veci nemôžu mať naliehavý právny záujem na žiadanom určení, lebo ich právne postavenie bez tohto určenia nebude neisté, preto správne súd prvého stupňa žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/, 2/, ktorí prípustnosť odvodzovali z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Uviedli, že sa nestotožňujú s právnym názorom vysloveným v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu, že v konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva je okruh dedičov ten istý ako bol v pôvodnom konaní, nakoľko v pôvodnom konaní absentoval postup podľa § 18 Notárskeho poriadku a súd nerozhodol o tom, kto je po poručiiteľke dedičom. Uvedená otázka ostala preto sporná aj v konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva a je preto namieste o ňom rozhodnúť na základe žaloby žalobcov v konaní sp. zn. 8 C 47/2004, a to nielen z hľadiska postupu podľa § 175k ods. 2 O.s.p. ale aj podľa § 80 písm. c/ O.s.p. Navrhujú, aby dovolací súd zrušil rozsudok tak odvolacieho ako aj prvostupňového súdu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný 1/ žiadal dovolanie žalobcov 1/, 2/ zamietnuť.

Žalovaný 2/ sa k dovolaniu žalobcov nevyjadril.

Žalovaný 3/ vo svojom vyjadrení uviedol, že nemá aktívnu legitimáciu vyjadrovať sa k žalobe, týmto orgánom je S..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/, 2/ nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Pred samotným posúdením správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti považuje dovolací súd za potrebné upozorniť, že vyslovením prípustnosti dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.) vymedzuje odvolací súd zároveň aj právnu otázku zásadného významu, pre vyriešenie ktorej v dovolacom konaní vytvoril priestor. Dovolanie v takomto prípade môže byť odôvodnené výlučne len nesprávnym právnym názorom, zaujatým v napadnutom rozhodnutí, a to práve v tej právnej otázke, ktorá viedla k pripusteniu dovolania. Dovolací súd sa potom obmedzuje len na tie dôvody dovolania, ktoré spadajú do rámca prípustného dovolacieho dôvodu (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný tak rozsahom dovolania, ako aj uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Uvedené zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných vád vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Existencia niektorej z vyššie uvedených vád však nebola dovolacím súdom v konaní zistená a dovolateľ ani vo svojom dovolaní nenamietal, že by v konaní k uvedeným vadám došlo.

Odvolací súd pripustil dovolanie z dôvodu, že za otázku zásadného právneho významu považoval posúdenie či súd v konaní podľa § 175x O.s.p. o dodatočne objavenom majetku, je viazaný okruhom účastníkov tak, ako bol zistený v pôvodnom konaní a teda či v rámci konania o novoobjavenom majetku môže postupovať podľa § 175k ods. 2 O.s.p. Tomu zodpovedá dôvod dovolania, ktorý má základ v tvrdení, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Keďže dovolateľ je oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému bola prípustnosť dovolania

založená výrokom odvolacieho súdu, len z dôvodu uvedeného v ustanovení § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., preskúmal dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu len z hľadisk tohto uplatneného dovolacieho dôvodu. Námietskami žalobcov, ktoré sa netýkali pripustenej dovolacej otázky sa dovolací súd nemohol s poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania zaoberať.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

Dovolací súd pri posúdení tejto otázky sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu.

Podľa § 175x ods. 1 O.s.p. ak sa objaví po právoplatnosti uznesenia, ktorým sa konanie o dedičstve skončilo, alebo po vydaní osvedčenia o dedičstve (§ 175zca) nejaký poručiteľov majetok, prípadne aj dlh, súd na návrh (§ 42 ods. 3 a § 79 ods. 1, 2) vykoná o tomto majetku konanie o dedičstve. Ak sa objaví iba dlh poručiteľa, konanie o dedičstve sa nevykoná.

Podľa § 175x ods. 2 O.s.p. v odôvodnených prípadoch, najmä na podnet súdu, notára, štátneho orgánu alebo orgánu územnej samosprávy, môže súd o majetku uvedenom v odseku 1 začať konanie aj bez návrhu.

Podľa § 175k ods. 2 O.s.p. ak však rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby svoje právo uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu. Ak žaloba nebude podaná v lehote, pokračuje súd v konaní bez zreteľa na tohto dediča.

Dôvodom dodatočného dedičského konania podľa § 175x O.s.p. nie je vadné skutkové zistenie, ktoré mohlo mať vplyv na rozhodnutie, ktorým bolo pôvodné dedičské konanie skončené, ani porušenie procesných zásad pri konaní o rozhodovaní veci, ale neúplnosť skutkových podkladov týkajúcich sa len rozsahu majetku a dlhov poručiteľa, ktorá sa správnosti pôvodného rozhodnutia nedotýka. Konania o novoobjavenom majetku, na rozdiel

od obnovy konania, neotvára vec už právoplatne skončenú, ale naopak na výsledky pôvodného dedičského konania nadväzuje, vychádza z nich, ale v ničom do stavu nimi vytvoreného nezasahuje. I v novom konaní sa postupuje podľa rovnakých ustanovení, aké sa použili v pôvodnom konaní.

Z uvedeného stručného výkladu zásad, podľa ktorých sa postupuje v konaní o novoobjavenom majetku vyplýva, že odvolací súd správne ustálil, že v konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva je preto okruh účastníkov (s výnimkou prípadu, keď bolo pôvodné dedičské konanie zastavené pre nemajetnosť alebo odovzdanie nepatrného dedičstva tomu, kto sa postaral o pohreb) ten istý ako bol v pôvodnom konaní, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, ktorým sa konanie skončilo. Objavenie ďalšieho poručiteľovho majetku nemôže byť totiž príležitosťou k tomu, aby ten, kto nevyužil alebo premeškal možnosť domáhať sa svojho práva v občianskom súdnom konaní cestou žaloby na vydanie dedičstva, dosiahol touto cestou uspokojenia svojho prípadného nároku na dedičstvo alebo jeho časť.

Odvolací súd taktiež správne ustálil, že žaloba podaná v zmysle § 175k ods. 2 O.s.p. nie je určovacou žalobou v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. ale je žalobou na určenie právnej skutočnosti, u ktorej naliehavý právny záujem vyplýva z právneho predpisu. Takáto žaloba preto nemôže byť zamietnutá pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, avšak iba v tom prípade ak vo veci bol namieste postup podľa citovaného ustanovenia. Vychádzajúc z názoru, že pri dodatočnom prejednaní dedičstva súd nemôže znova zisťovať okruh účastníkov a teda ani postupovať podľa § 175k ods. 2 O.s.p., žalobcovia v tejto veci nemôžu mať naliehavý právny záujem na žiadanom určení, lebo ich právne postavenie bez tohto určenia nebude neisté. V pôvodnom konaní po J. M. vedenom na Štátnom notárstve Košice – vidiek pod sp. zn D 348/87, bolo dedičstvo potvrdené ako odúmrt' štátu, pretože H. T. a F. T. vyhlásili, že sa nebudú domáhať dedičského práva a dedičské právo zo zákona v tretej skupine si neuplatňujú (zápisnica zo dňa 28.8.1987) č.k. D 348/87-40).

Z uvedeného vyplýva, že dovolanie žalobcov bezdôvodne vytýkalo odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Keďže dovolací súd nezistil ani vady konania podľa § 237 O.s.p., ani iné (v § 237 O.s.p. neuvedené) vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, uvedený opravný prostriedok rozsudkom zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní neboli žalobcovia úspešní a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovaným 1/ až 3/ (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2009

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

